

Αυξημένος κίνδυνος πρόωρου θανάτου από την ατμοσφαιρική ρύπανση – οι παγκόσμιες στατιστικές σοκάρουν

ΚΑΘ. ΑΓΓΗ ΒΛΑΒΙΑΝΟΥ ΑΡΒΑΝΙΤΗ
Πρόεδρος και Ιδρύτρια της Διεθνούς Οργάνωσης Βιοπολιτικής
www.biopolitics.gr

18.000 ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΤΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Κάθε χρόνο, 6,5 εκατομμύρια θάνατοι παγκοσμίως αποδίδονται στην ατμοσφαιρική ρύπανση, αριθμός που ξεπερνά το σύνολο των θυμάτων του HIV/AIDS, της ελονοσίας, της φυματίωσης και των τροχαίων ατυχημάτων. Τα μικροσκοπικά σωματίδια που απελευθερώνονται στην ατμόσφαιρα από την καύση ορυκτών καυσίμων, και ειδικότερα του άνθρακα, ευθύνονται για μερικά από τα σοβαρότερα προβλήματα δημόσιας υγείας. Επιπλέον, η ρύπανση του αέρα των εσωτερικών χώρων οδηγεί σε περίπου 4,3 εκατομμύρια πρόωρους θανάτους, κατά κύριο λόγο σε περιοχές όπου για το μαγείρεμα ή την θέρμανση χρησιμοποιούνται στερεά καύσιμα, κηροζίνη ή ακατάλληλης ύλης. Η ατμοσφαιρική ρύπανση θεωρείται πλέον η πιο επικίνδυνη μορφή ρύπανσης και αποτελεί την τέταρτη αιτία πρόωρης θνησιμότητας παγκοσμίως, μετά τα καρδιαγγειακά νοσήματα, τους διατροφικούς κινδύνους και το κάπνισμα, σύμφωνα με έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας. Είναι μια ραγδαία εξελισσόμενη πρόκληση που απειλεί την ανθρώπινη ευημερία, ζημιώνει το φυσικό κεφάλαιο και περιορίζει την οικονομική ανάπτυξη. Όμως, θα μπορούσε να προληφθεί. Περισσότερο ευάλωτα είναι τα υπερήλικα άτομα και μάλιστα εκείνα που πάσχουν από πνευμονικά και καρδιακά νοσήματα. Επίσης, ιδιαίτερες επιπτώσεις παρουσιάζονται στις παιδικές ηλικίες, καθώς η ατμοσφαιρική ρύπανση αυξάνει τον κίνδυνο πνευμονίας όπως και την εκδήλωση χρόνιων αναπνευστικών ασθενειών και άσθματος. Αυξάνονται επίσης οι κίνδυνοι καρδιακών παθήσεων, εγκεφαλικών επεισοδίων και παιδικού καρκίνου, απειλώντας 1,5 εκατομμύριο παιδιά ετησίως.

ΠΛΗΓΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το 92% του πληθυσμού της Γης ζει σε περιοχές όπου η ατμοσφαιρική ρύπανση υπερβαίνει τα όρια ασφαλείας. Οι απειλές για την ανθρώπινη υγεία ισοδυναμούν με απώλειες εισοδήματος και τεράστιες δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περιθαλψής, θέτοντας εμπόδια στην οικονομική ανάπτυξη. Πολλοί οργανισμοί, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας και η Παγκόσμια Τράπεζα επιχειρούν να υπολογίσουν το κόστος από τους πρόωρους θανάτους με οικονομικές παραμέτρους, προκειμένου να κινητοποιήσουν τους φορείς χάραξης πολιτικής να διαθέσουν πόρους για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, επενδύοντας σε καθαρές μορφές ενέργειας για να μειωθούν οι επικίνδυνες εκπομπές

ρύπων, να επιβραδυνθεί η κλιματική αλλαγή και, το σημαντικότερο, να σωθούν ανθρώπινες ζωές.

Επιστημονικές μελέτες κατέδειξαν ότι, το 2013, το συνολικό κόστος των πρόωρων θανάτων παγκοσμίως εξαιτίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης ξεπέρασε τα 5 τρισεκατομμύρια δολάρια. Επιπλέον, οι θάνατοι αντρών και γυναικών παραγωγικής ηλικίας από την ατμοσφαιρική ρύπανση κόστισαν στην παγκόσμια οικονομία περίπου 225 δισεκατομμύρια δολάρια σε χαμένες εργατοώρες. Ειδικότερα, η ρύπανση της ατμόσφαιρας υπολογίζεται ότι κοστίζει στη Βρετανία 7,6 δισ. δολάρια ετησίως, στις Η.Π.Α. 45 δισ. δολάρια και στην Γερμανία 18 δισ. δολάρια.

Όπως αναφέρει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO), σχεδόν όλοι οι θάνατοι που οφείλονται στην ατμοσφαιρική ρύπανση πλήττουν χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Οι πρόωροι θάνατοι έχουν μειωθεί στην Ευρώπη και στις Η.Π.Α., αλλά έχουν αυξηθεί σε πολλές χώρες της Αφρικής και της Ασίας. Το 2012, οι θάνατοι από την ατμοσφαιρική ρύπανση ανήλθαν σε 1.000.000 στην Κίνα και σε πάνω από 600.000 στην Ινδία, όπου βρίσκονται 13 από τις 20 πόλεις με την μεγαλύτερη ατμοσφαιρική ρύπανση στον κόσμο. Στην κατάταξη του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (International Energy Agency – IEA), η Γεωργία βρίσκεται στην κορυφή, με περίπου 300 θανάτους ανά 100.000 άτομα, η Βουλγαρία έρχεται στην τέταρτη θέση, ενώ η Κίνα κατατάσσεται έκτη, με 150 θανάτους ανά 100.000 κατοίκους.

ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ 10 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΔΟΛΑΡΙΩΝ ΤΟ ΛΕΠΤΟ ΓΙΑ ΤΑ ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ

Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, έως 5,3 τρις δολάρια ετησίως ανέρχονται οι επιδοτήσεις στα ορυκτά καύσιμα. Υπολογίζεται ότι η διακοπή τους θα μειώσει τις παγκόσμιες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα κατά 20%, ένα τεράστιο βήμα προς την αντιστροφή της υπερθέρμανσης του πλανήτη και τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η διακοπή των επιδοτήσεων θα αποτρέψει επίσης 1,6 εκατομμύρια πρόωρων θανάτων από την ατμοσφαιρική ρύπανση. Τα χρήματα αυτά θα μπορούσαν να προωθήσουν την οικονομική ανάπτυξη και τη μείωση της φτώχειας, αλλά και της ενεργειακής αναβάθμισης σε πολλές χώρες.

ΚΛΕΙΔΙ ΟΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μπροστά στους σημαντικούς περιβαλλοντικούς, αναπτυξιακούς και κοινωνικούς κινδύνους της κλιματικής αλλαγής, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη εφαρμογής ενός βιώσιμου ενεργειακού μοντέλου σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ενθάρρυνση της χρήσης ανανεώσιμων πη-

γών ενέργειας (ΑΠΕ) είναι στο κέντρο της ενεργειακής στρατηγικής που χαράσσει και η χώρα μας, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής. Στην προσπάθεια επίτευξης ενεργειακής ασφάλειας και αυτονομίας, διαμορφώνεται ένα νέο ενεργειακό περιβάλλον όπου οι επενδύσεις για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των συστημάτων ΑΠΕ κερδίζουν ολοένα έδαφος.

Η αξιοποίηση των ΑΠΕ εξασφαλίζει σημαντικά περιβαλλοντικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, λόγω της μείωσης των ρύπων που επιβαρύνουν την ατμόσφαιρα, αλλά και μέσω της ενθάρρυνσης επενδυτικών σχεδίων που σχετίζονται με τις ΑΠΕ.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική 20-20-20 προβλέπει ότι, μέχρι το 2020, πρέπει να υπάρξει 20% μείωση των εκπομπών, 20% παραγωγή της τελικής κατανάλωσης ενέργειας από ΑΠΕ και 20% εξοικονόμηση ενέργειας για όλα τα κράτη μέλη. Στη βάση ενός συντονισμένου μεσοπρόθεσμου σχεδιασμού, η Ελλάδα ενσωματώνει τις περιβαλλοντικές προτεραιότητες στην ενεργειακή πολιτική, μέσα από ένα εθνικό Σχέδιο Δράσης μείωσης εκπομπών ρύπων, το οποίο επικαιροποιήθηκε και αποτέλεσε τον πρώτο Οδικό Χάρτη για την ενέργεια, εστιάζοντας στην ανάπτυξη των ΑΠΕ, την εξοικονόμηση ενέργειας και την ενεργειακή αποδοτικότητα, με ποσοτικοποιημένες, κοστολογημένες και περιβαλλοντικά απόλυτα συμβατές δράσεις.

